

15. februar, 2016 — 14:02

UDDANNELSE

Viden og læring er overvurderet

DEBATINDLÆG - Der er noget galt med den måde, vi omgås information på. Vi har især to udfordringer: misinformation og et alt for stort fokus på læring. Løsningerne er kritisk forbrug af viden og velovervejet træning i at omsætte den til resultater.

Ebbe Lavendt, ph.d.-studerende på Institut for Idræt og Ernæring og autoriseret erhvervspsykolog

Vi lader os misinformere. Der er megen information, som fejlagtigt kaldes viden. Det er fx lidt misvisende at kalde information for viden, før nogen kender til den. Desuden har vi ofte formodninger, som, vi tror, er sande og derfor kalder viden, men som senere viser sig at være falske. Meget information er derfor fejlagtigt labelt som viden.

Samtidig har vi politikere, som opfordrer unge mennesker til at uddanne sig – gerne på lange, ‘videnstunge’ uddannelser. Der afholdes innovationskonferencer mv., som om viden og innovation er løsningerne på vores udfordringer.

Men i dag er information ikke længere en mangelvare. Vi er ved at drukne i information på internettet, i medier og gennem reklamer. Vi har aldrig haft mere information, end vi har i dag. Vi har heller aldrig haft større problemer med fysisk inaktivitet, fedme, stress, depression end vi har i dag.

INFORMATION FREMMER EGNE INTERESSER

Vores udfordringer består derfor ikke primært i mangel på information. Selvfølgelig er der områder, som forskere undersøger, fordi vi mangler specifik viden. Men set i det store billede er vores udfordringer snarere måden information bliver brugt og misbrugt på. Derfor er det naivt at tro, at mere information vil løse udfordringerne, så længe vi omgås den, som mange gør i dag.

Information bruges ofte som middel til at fremme egne interesser – og ikke nødvendigvis andres. Vi kender alle til pseudovidenskab – eksempelvis når folk i hvide kitler på reklamer fortæller, at dette eller hint helseprodukt har alle mulige fantastiske egenskaber, som kan hjælpe dig med at fjerne rynker, få håret tilbage, tabe dig eller få store muskler, selv om produktet aldrig er blevet testet; eller rent faktisk er blevet testet, men uden positive resultater.

Der er også nogen, som har en interesse i at tilbageholde information – ligesom de medicinalvareproducenter der i årevis tilbageholdt informationer om, at antidepressiv medicin ikke virkede på let og moderat depression.

Selv universitetsansatte forskere er ikke altid til at stole på.

Nogle vælger at se bort fra andres studier for at kunne tegne et bestemt billede af verden. Fx har en professor i psykologi på Aalborg Universitet påstået, at positiv psykologi lægger op til en form for lykke, som risikerer at blive utrolig egoistisk, selv om forskningen inden for feltet viser det stik modsatte – at lykke især opnås gennem tætte relationer og altruisme.

UVVU KAN IKKE GRIBE IND

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan ikke gribe ind over for den slags misinformation i medierne. De går kun ind i sager, der vedrører skriftlige videnskabelige produkter. Det betyder, at forskere i dagens Danmark kan slippe af sted med at sige hvad som helst i medierne uden at blive stillet til regnskab for det.

Medierne har også selv en tendens til at vinkle historier, så sandheden fordrejes – som fx Kristeligt Dagblad, der for nylig videreformidlede en historie om, at glade mennesker ikke lever længere, selv om studiet, de refererede til, og forskning generelt peger på det stik modsatte. Avisens vinkel var bare en bedre historie end sandheden.

Når helt almindelige danskere ikke er mere kildekritiske over for den information, de får – fx om mediernes fordrejede udlægninger af nye råd om kost – så opnår de kun sjældent de ønskede resultater, fx vægttab. Det er en af vor tids store opgaver at lære hinanden at navigere i dette hav af irrelevant information, misinformation og spekulationer.

Det gør det uforholdsmæssigt svært at finde frem til den rette information i rette tid. Og selv når vi har reel viden, er vi ikke altid i stand til at omsætte den. Rygerne ved jo godt, at rygning er skadeligt. Alligevel er det overordentligt vanskeligt at stoppe for de personer, som virkelig gerne vil.

LÆRING AF VIDEN ER IKKE NOK

I sidste ende er det resultaterne, der er vigtigere end den fejlagtige information og den ubrugte viden. Men for at viden kan bruges til at skabe resultater, skal der handles på den.

Man kan sige, at god viden er den viden, som bliver brugt – ligesom god træning er den træning, der bliver lavet. Og der skal ikke bare handles; det skal være resultatskabende handlinger. Hvis man definerer kompetence som resultatskabende handlinger, kan man forstå viden som blot én blandt flere kvalifikationer, der kan indgå.

Kvalifikationer – såsom viden, færdigheder, vaner – er noget, man har, mens kompetence er noget man gør. Det, vi primært mangler, er kompetence – ikke viden; altså at omsætte vores viden til resultater. Unge mennesker forlader eksempelvis universiteterne med store hoveder fyldt med viden, men med alt for små hænder til at omsætte den til resultater.

Den form for uddannelse er én stor misforståelse. Hvis universiteterne giver de studerende kvalifikationer, men overlader det til arbejdsmarkedet at udvikle kompetencerne, så er de studerende dybest set ikke arbejdsmarkedssparate, når de forlader uddannelsesinstitutionerne.

Den nu afdøde, amerikanske professor emeritus Donald Kirkpatrick, udviklede i sin tid en evalueringsmodel for træning inddelt i fire niveauer: tilfredshed, læring, handling og resultater.

Tilfredshed måles ofte efter kurser med de såkaldte *happy sheets* med smiley'er på, hvor du kan krydse af, hvor tilfreds du har været med undervisningen. Læring er det man tester til eksamen. Handling kan observeres gennem ændringer i adfærd, og resultater er det, der kommer ud af indsatsen, som fx kan måles i form af præstationsforbedringer.

Der er i mine øjne generelt alt for stort fokus på læring af viden og alt for lidt fokus på de nødvendige handlinger og resultater. Uddannelse og træning bør ikke stoppe ved læring. Uddannelse og træning bør derimod inkludere handling, indtil de ønskede resultater er opnået.

VELOVERVEJET ØVELSE ER VEJEN FREM

I dag kan man hos de fleste udbydere af efter- og videreuddannelse gå på kursus, spise kage og få kastet en kursusmappe i nakken, som ender på hylden ved siden af alle de andre mapper, man heller ikke lige fik læst. Vores systemer støtter meget op omkring læring, men meget lidt op omkring de efterfølgende nødvendige handlinger frem imod resultatskabelse. Den del overlades ofte til den enkelte person, selv om det som regel er den sværeste del.

Forskning i udviklingen af ekspertise viser, at velovervejede øvelser (*deliberate practice*) kan være en vej frem. Det er især antallet af timer, man øver sig, der forudsiger resultaterne.

Når eksempelvis kun få universitetsuddannelser vægter praktikophold, hvor de studerende kan øve sig, behøver man ikke at have en doktorgrad i pædagogik for at kunne forudse, at det virker som en begrænsende faktor i forhold til de resultater, de nyuddannede kan skabe på arbejdsmarkedet.

Velovervejede øvelser er ikke bare øvelser med hovedet under armen. Det er som regel anstrengende øvelser med et specifikt fokus, feedback, støtte osv. Det bør vores uddannelser og arbejdspladser støtte op om i langt højere grad, end det er tilfældet i dag. Læring er simpelthen ikke nok.

VIDEN OG LÆRING ER OVERVURDERET

Vi har overvurderet betydningen af viden og tilegnelsen heraf. De væsentligste løsninger på vores udfordringer ligger ikke i produktionen af mere og mere information, men derimod i at omgås den information, vi har, på en meget mere selektiv og kritisk måde samt at træne os selv på en velovervejede måde i at omsætte vores viden til resultatskabende handlinger.

Ellers kommer udfordringerne i morgen til at være nogenlunde de samme som i dag – og hvem ønsker det?

uni-avis@adm.ku.dk